

Jelentés az ipar 2016. évi teljesítményéről

Tartalom

Összefoglalás	3
1. Nemzetközi kitekintés (Az ipar helye a nemzetközi gazdasági környezetben)	3
2. Az ipar helye a nemzetgazdaságban.....	4
2.1. Makrogazdasági jellemzők	4
2.2. Az ipar szervezeti keretei	5
2.3. A munkavállalók száma, átlagkeresete és a termelékenység	6
2.4. Az ipar beruházásai.....	8
2.5. Az ipari árak	10
3. Az ipari termelés és értékesítés főbb jellemzői	11
3.1. Az ipari termelés alakulása.....	11
3.2. Létszám-kategóriák szerinti termelés és értékesítés	13
3.3. A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok termelése és értékesítése	14
4. Az ipari alágak teljesítménye	15
4.1. Gépipar	16
4.2. Vegyipar	18
4.3. Kohászat	20
4.4. Élelmiszeripar	20
4.5. Könnyűipar	21
4.6. Egyéb feldolgozóipar	22
4.7. Az ipari szerkezet változása	22
5. Területi összehasonlítás	24

Jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek):

Táblázatok

Módszertan

Elérhetőségek

Összefoglalás

A 2015. évi 7,4%-os volumenbővülést követően az **ipari termelésben 2016-ban** mérséklődött a növekedés üteme: a kibocsátás volumene **0,9%-kal emelkedett** az egy évvel korábbihoz képest, elsősorban a feldolgozóipar két legnagyobb súlyú gépipari alágának, a járműgyártásnak és a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásának – együttesen több mint 40%-ot adó – jelentős teljesítménye miatt.

A magyarországi ipari termelés és értékesítés alakulását alapvetően a világgazdaságban – és ezen belül is leginkább az Európában – végbemenő gazdasági folyamatok határozzák meg. Magyarország teljesítménye 22%-kal növekedett 2010-hez képest.

A **külpiaci eladások** 2016-ban 0,4%-kal nőttek. Több mint húsz év távlatában 2009 és 2012 kivételével minden évben az exportértékesítés volt az ipari termelés hajtóereje, amely jelzi a külső konjunktúrától való függést. Az ipar **hazai értékesítése** a 2015. évi 2,8%-os növekedés után 1,2%-kal csökkent.

Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a legnagyobb, a több mint 95%-ot képviselő **feldolgozóipar kibocsátásának 1,4%-os emelkedése** – kisebb mértékben, mint 2015-ben – az export növekedésével párhuzamosan ment végbe. A feldolgozóipari termelés továbbra is a kiviteltől függ: az alágak többségénél a külpiaci eladások játszották a meghatározó szerepet. A három legnagyobb súlyú alág közül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása bővült a legjobban (9,3%-kal), azonban a járműgyártás kibocsátása csak 0,3%-kal emelkedett. Az élelmiszer, ital és dohánytermék gyártását is mérsékeltebb, 1,4%-os növekedés jellemezte. A legkisebb ág, a mindössze 0,3% súlyú **bányászat** termelése 19,7%-kal visszaesett 2015-höz viszonyítva, míg az ipari termelésből 4,6%-kal részesedő **energiaipar** kibocsátása stagnált.

2016-ban **Magyarország 7 régiójából** az ipari termelés Nyugat-Dunántúlon (4,1%), Közép-Magyarországon (3,7%), valamint Észak-Alföldön (2,3%) visszaesett. A többiben 2,1 és 15,4% között bővült a volumen, a legnagyobb mértékben a kis súlyú Dél-Dunántúlon.

Az iparban **beruházásokra** 2016-ban 1760 milliárd forintot fordítottak, összehasonlítva áron 4,1%-kal többet az egy évvel korábbinál.

Az **ipari termelői árak** 2016-ban az előző évhez viszonyítva 1,7%-kal alacsonyabbak voltak.

Az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** 2016. évi 1,2%-os mérséklődése – 2015-höz viszonyítva – a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében 2,5%-os létszámnövekedés mellett következett be.

1. Nemzetközi kitekintés (Az ipar helye a nemzetközi gazdasági környezetben)

Az elmúlt évekhez hasonlóan Magyarország 2016-ban is az élmezőnyben szerepelt az Európai Unió országai között az ipar (víz- és hulladékgazdálkodást is tartalmazó) 27%-os részesedésével a bruttó hozzáadott értékhez való hozzájárulásában. Az európai uniós átlag 19,3% volt. A legnagyobb ipari részesedést Csehország (32,3%), a legkisebbet Ciprus (7,1%) adta. Csak a feldolgozóipart nézve Csehország (27,1%) után – Szlovéniával holtversenyben – a második helyet foglaltuk el, 23,9%-kal.

Az **Európai Unió (EU-28) ipari termelése** – a munkanappal kiigazított indexek szerint – **2016-ban** 1,5%-kal nőtt 2015-höz, és 5,6%-kal emelkedett 2010-hez képest. 2016-ban a leginkább, 7,8%-kal Ciprus növelte a kibocsátását az egy évvel korábbihoz viszonyítva. 2015-ben a legnagyobb mértékben, 37%-kal bővült a volumen Írországból, de 2016-ban már csupán 0,6%-kal növelte termelését. Magyarország a 2015. évi 7,3%-os növekedés után 2016-ban 0,7%-os termelésbővüléssel az utolsó öt ország között szerepelt. A régiós versenytársak mindegyikében ennél nagyobb mértékben emelkedett az ipari termelés: Szlovéniában 7,3, Szlovákiában 4,6, Lengyelországban 3,1, Csehországban 2,3, Romániában 1,3%-kal. A nagyipari országok közül a termelés Spanyolországban 1,8, Olaszországban és az Egyesült Királyságban egyaránt 1,6, Németországban 1,0, míg Franciaországban 0,2%-kal nőtt. Csak két, kis súlyú országban – Luxemburgban 0,4, Máltán 3,5%-kal – csökkent az ipari kibocsátás.

A 28 tagállam mintegy kétharmadában **2016-ban** az ipari termelés meghaladta a **2010. évi szintet**, a legdinamikusabban, mintegy 60%-kal Írország kibocsátása bővült. Magyarország teljesítménye 22%-kal növekedett 2010-hez képest, és az uniós rangsorban a nyolcadik helyre került. 2010-hez viszonyítva a legrosszabb teljesítményt a dél-európai országok nyújtották, ezen belül a legnagyobb mértékben, 20%-kal a kis súlyú – de 2016-ban már a legmagasabb éves növekedést nyújtó – Ciprus ipari termelése csökkent.

1. tábla

2010-hez képest legnagyobb ipari termelésnövekedést mutató uniós tagországok, munkanappal kiigazított indexek szerint*

(%)

Ország	2012	2013	2014	2015	2016
Írország	98,1	95,9	116,0	158,9	159,9
Szlovákia	113,6	118,0	122,2	131,2	137,3
Észtország	121,2	126,3	131,7	131,9	134,3
Románia	111,9	120,2	127,8	131,6	133,3
Lettország	115,8	115,0	114,0	118,0	123,8
Lengyelország	108,1	110,9	114,4	119,6	123,3
Litvánia	110,5	113,9	114,3	119,5	122,9
Magyarország	104,2	105,7	113,3	121,4	122,2
Cseh Köztársaság	104,8	105,0	110,2	115,5	118,2
Szlovénia	100,5	99,6	101,3	106,5	114,3
Bulgária	105,5	105,4	107,3	110,2	113,1
Ausztria	106,8	107,3	108,4	110,7	113,0

* Kivéve pénzügy, biztosítás.

2. Az ipar helye a nemzetgazdaságban

2.1. Makrogazdasági jellemzők

Az **ipar** a nemzetgazdaság legjelentősebb ágazati csoportja, amely a bányászat, kőfejtés, a feldolgozóipar és a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás nemzetgazdasági ágakat foglalja magába. A három ág együttes teljesítménye Magyarország **bruttó hozzáadott értékéből** 2016-ban 26%-kal részesedett (ez 0,8 százalékpontos aránycsökkenést jelent 2015-höz képest): a feldolgozóipar 23,9, az energiaipar 2,0, a bányászat 0,1%-kal. Az ipar nemzetgazdasági súlya 2000 óta – folyó áron számítva – 23–27% közötti tartományban mozog, a legnagyobb arányt 2015-ben (26,8%), a legkisebbet (23,6%) 2009-ben, a válság mélypontján érte el.

2016-ban a nemzetgazdaság beruházási teljesítménye 20%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A nemzetgazdasági ágak többségében csökkent a beruházások volumene, néhány – jellemzően az uniós források által kevésbé érintett – területen növekedés mutatkozott, így a feldolgozóiparban 7,0, a kereskedelem, gépjárműjavításban 10,0%-kal bővültek a beruházások éves szinten.

A beruházások szerkezetét tekintve a gép- és berendezésberuházások 6,6, az építési beruházások 32%-kal maradtak el egy évvel korábbtól. A nagy súlyú nemzetgazdasági ágak közül a szállítás, raktározás beruházási teljesítménye – elsősorban az uniós forrásból finanszírozott útépitések és útfelújítások

mérséklődése miatt – ugyancsak visszaesett (42%-kal). A legjelentősebb nemzetgazdasági ág, az ipar beruházási volumene azonban 4,1%-kal emelkedett.

A versenyszférában az **alkalmazásban állók létszáma** 2016-ban 2 millió 105 ezer fő volt – 9,6%-kal több az előző évinél – a legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek körében. Az ipar részaránya a versenyszférán belül 2016-ban 32,8% volt (ez 1,5 százalékpontos visszaesés 2015-höz viszonyítva).

A vállalkozásoknál alkalmazásban állók **bruttó átlagkeresete** 2016-ban 5,6%-kal, **nettó átlagkeresete** 7,2%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, a keresetek reálértéke nemzetgazdasági szinten 4,9%-kal nőtt 2015-höz mérten.

2. tábla

Az ipar helye a nemzetgazdaságban

(%)

Év	Az ipar részaránya			
	a bruttó hozzáadott értékből	a beruházásból	a foglalkoztatásból	a vállalkozások számából
2008	24,1	27,1	23,0	4,9
2009	23,6	25,2	22,2	4,6
2010	24,6	28,3	22,1	4,5
2011	24,7	35,5	22,6	4,5
2012	25,1	36,0	21,8	4,5
2013	24,8	33,0	22,0	4,4
2014	25,6	30,4	22,8	4,4
2015	26,8	28,1	22,4	4,4
2016	26,0	36,4	22,5	4,4

2.2. Az ipar szervezeti keretei

2016-ban a **regisztrált vállalkozások száma** az iparban 0,3%-kal nagyobb volt, mint 2015-ben, míg a nemzetgazdaság egészére vonatkoztatva hasonló mértékű növekedést (0,4%) mértünk. 2016. december 31-én az egy évvel korábbinál 262 céggel többet, 75 486 ipari vállalkozást tartottak nyilván, amely a nemzetgazdaság vállalkozásainak 4,4%-át tette ki. A bányászatban és a feldolgozóiparban kevesebb, míg az energiaiparban több vállalkozást regisztráltak, mint egy évvel korábban.

A **társas vállalkozások** száma 2016. december 31-én 2,2%-kal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál. Az ipari vállalkozások 60%-a társas vállalkozás. A jogi személyiségű társas vállalkozások száma 1015 szervezettel csökkent, míg a jogi személyiség nélkülieké nem változott. Az összes ipari vállalkozás 40%-át adó **egyéni vállalkozások** száma 4,4%-kal (1277 céggel) emelkedett.

3. tábla

A regisztrált gazdasági vállalkozások száma

(darab)

Ágazat	2015	2016
Bányászat, kőfejtés	653	631
Feldolgozóipar	73 140	72 882
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1 431	1 973
Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	75 224	75 486
Nemzetgazdaság összesen	1 690 878	1 697 236

Az **ipari koncentrátságot** jól tükrözi, hogy az ipari kibocsátásból több mint 70%-kal részesedő, 249 főnél nagyobb létszámmal működő nagyvállalatok termelése összesen 440 cég teljesítményéből származik. Ez az összes ipari vállalkozás 0,6%-át jelenti. Ezzel szemben az ipari termelés 3,5%-át realizáló 5 fő alatti kisvállalkozások az összes ipari szervezet 82%-át képviselik.

4. tábla

Az ipari vállalkozások létszám-kategóriák szerint, 2016

Létszám-kategória	A regisztrált vállalkozások száma, darab	A regisztrált vállalkozások megoszlása, %
4 fő és kisebb ^{a)}	62 234	82,4
5– 9 fő	5 100	6,8
10– 19 fő	3 388	4,5
20– 49 fő	2 602	3,4
50–249 fő	1 722	2,3
250 fő és nagyobb	440	0,6
Ipar összesen	75 486	100,0

^{a)} Az ismeretlen létszámú szervezetekkel együtt.

2.3. A munkavállalók száma, átlagkeresete és a termelékenység

2016-ban az iparban alkalmazásban állók száma¹ – a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál – 691 407 fő volt, 4,8%-kal (közel 32 ezer fővel) több, mint egy évvel korábban. (2015-ben 3,0%-os volt a növekedés.) Az összes munkavállaló 73%-át képviselő fizikai foglalkozásúak száma 1,8, a szellemi foglalkozásúaké 4,6%-kal nőtt.

2016-ban az ipar legnagyobb nemzetgazdasági ágában, a **feldolgozóiparban** 2,7, az **energiaiparban** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás) 0,3%-kal nőtt, a kis súlyú **bányászatban** 9,0%-kal csökkent a létszám az előző évhez viszonyítva. A **feldolgozóipar** tizenhárom **alága** közül tizenben 1,1, illetve 8,6% között emelkedett az alkalmazásban állók száma, a többi háromban pedig 0,6–3,7%-os mértékben mérséklődött. A legnagyobb mértékben, 8,6%-kal (több mint 3 ezer fővel) a **számítógép-, elektronikai, optikai termék gyártásában** nőtt a létszám 2015-höz képest. Az iparág munkavállalóinak 62%-a fizikai foglalkozású. A feldolgozóipari alágak közül 2016-ban a **járműgyártás** vált a legnagyobb foglalkoztatóvá a mintegy 96 ezer munkavállalójával (ez 3,2%-os bővülést jelent 2015-höz viszonyítva), míg a többi évig első **élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásában** több mint 3600 fővel dolgoztak kevesebben, mint 2015-ben. A foglalkoztatási rangsorban – a járműgyártás és az élelmiszeripar után – a harmadik helyen a közel 85 ezer főt alkalmazó **fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása** szerepel, ahol 3,5%-os létszámnövekedés történt 2015-höz képest. A rangsorban negyedik **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártásában** a feldolgozóipari átlaggal megegyező mértékben, 2,7%-kal nőtt a munkavállalók száma (összesen 69,6 ezer fő). Az ipari termelést tekintve legkisebb súlyú **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában** számottevően, 5,7%-kal emelkedett a foglalkoztatottak száma. Az élelmiszeripar mellett még két alágban regisztráltunk létszámcsökkenést: a **kokszyártás, kőolaj-feldolgozásban** (0,7%), valamint a **vegyi anyag, termék gyártásában** (0,6%), mindkét esetben a kibocsátás visszaesésével összefüggésben.

Az ipari termelés 0,9%-os növekedése a létszám 2,6%-os bővülésével párhuzamosan ment végbe 2016-ban, ennek következtében a **termelékenység** színvonala – az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** – 1,2%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól (a termelékenység 2015-ben 4,7%-kal emel-

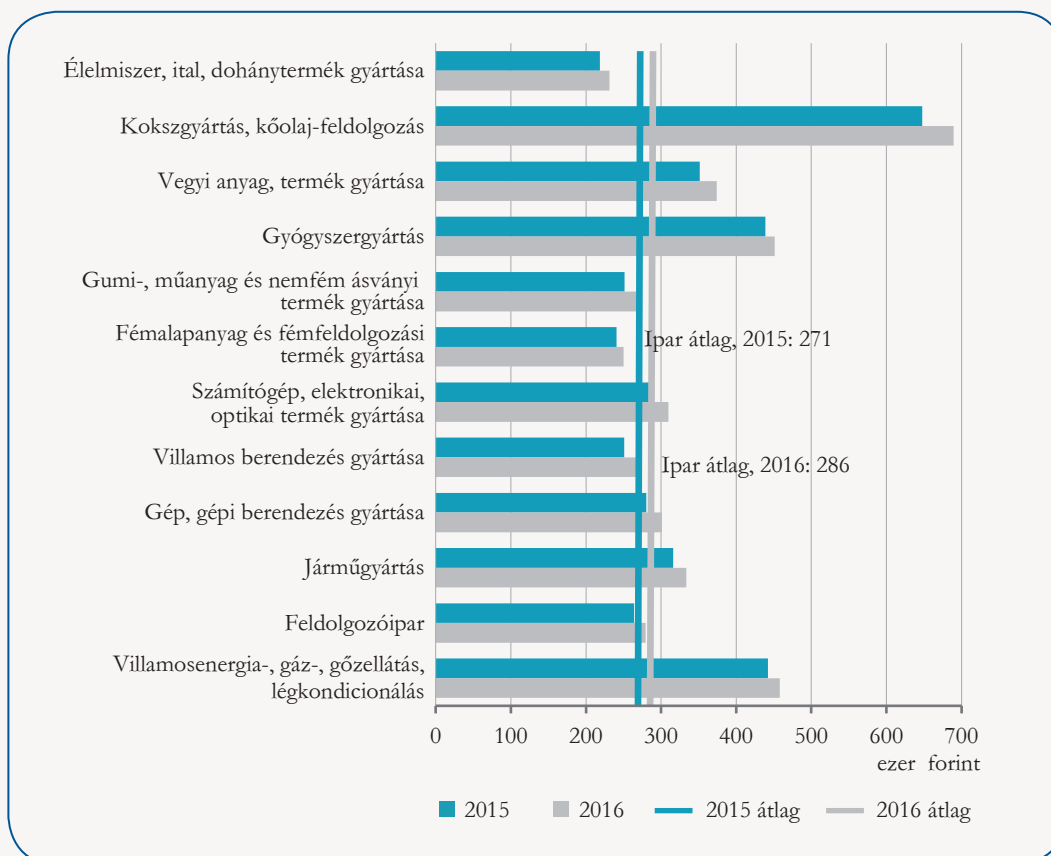
¹ Víz- és hulladékgazdálkodás nélkül.

kedett, az ipari termelés 7,4 és a létszám 3,0%-os növekedése mellett). 2016-ban a termelékenység az ipar mindhárom nemzetgazdasági ágában visszaesett, a bányászaté 11,8, a feldolgozóiparé 1,3, az energiaiparé 0,3%-kal. A feldolgozóiparon belül a legmagasabb, 5,2%-os termelékenységnövekedést az **élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásában** regisztráltuk, míg az ipari termelés motorjának számító **járműgyártásban** 2,8%-os volt a csökkenés. A harmadik meghatározó (több mint 10% súlyú) alág közül a **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában** 0,6%-kal magasabb volt az egy főre jutó termelés. Összesen hat alágban csökkent a termelékenység, a legnagyobb mértékben, 12,1%-kal – 2015-höz hasonlóan – a **gép, gépi berendezés gyártásában**.

2016-ban az iparban alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 285 926 forint volt, 5,6%-kal magasabb az egy évvel korábrinál. Az ipari keresetek növekedése 0,3 százalékponttal (11 170 forintra) meghaladta a versenyszféra átlagát (5,3%). A legnagyobb bruttó átlagkeresettel (689 447 forint) a **kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás** foglalkoztatottak rendelkeztek, hasonlóan 2015-höz. A második helyen az **energiaipar** végzett (454 361 forint), de 400 ezer forinton felül kerestek még a **gyógyszergyártásban** is. Az előzőeken kívül a feldolgozóipar négy alágában (**vegyszer, termék gyártása; számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása; gép, gépi berendezés gyártása; járműgyártás**) és a **bányászat** területén az ipari átlag felett (286 és 374 ezer forint között), hét alágban pedig az ipari átlag alatt (167 és 269 ezer forint) alakult a bruttó átlagkereset. A havi bruttó átlagkereset – több éve változatlanul – a **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában** a legalacsonyabb (167 141 forint).

1. ábra

Az alkalmazásban állók átlagos havi bruttó keresete az iparban a jelentősebb alágak szerint

2.4. Az ipar beruházásai

Az előzetes adatok alapján 1760 milliárd forintot fordítottak az iparban beruházásokra 2016-ban, ami – kizárólag a feldolgozóiparnak köszönhetően – összehasonlító áron 4,1%-kal több az egy évvel korábrinál. (2015-ben a beruházási teljesítmény a végleges adatok alapján 1,1%-kal csökkent).

Az összberuházások közel egyharmadát kitevő és egyben a legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ágának, a **feldolgozóiparnak** beruházási teljesítménye 2016-ban – a nemzetgazdaság egészét jellemző fejlesztési kedv visszaesése ellenére – 7,0%-kal emelkedett. Az egyedi nagyberuházások mellett a feldolgozóipari vállalkozások többségét – ideértve a kis- és középvállalkozásokat is – az aktívabb beruházási kedv jellemezte az időszakban. Az évtized elejétől tapasztalható jelentős expanziónak köszönhetően a feldolgozóipar 2016. évi beruházásai összehasonlító áron 45%-kal haladták meg a 2010. évi szintet.

Az ipar másik két nemzetgazdasági ágában azonban – a megelőző évben mért jelentősebb bővülés után – visszaesést regisztráltunk 2016-ban.

A **villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** területén 9,9%-kal csökkentek a beruházások, 2016-ban összesen 177,2 milliárd forintot fordítottak új tárgyi eszköz beszerzésére. (2015-ben 37%-kal nőtt a beruházási teljesítménye.) Az energiaipar beruházásainak 2016. évi visszaesésének oka az egyedi nagyberuházások befejeződése (a bázisidőszakban értek véget nagyszabású hőerőműkapacitás-bővítések, a fővárosi távhőszolgáltatást érintő fejlesztések, a gázhálózat építési és rekonstrukciós beruházásai, valamint a villamos távvezeték és áramelosztó hálózattal kapcsolatos rekonstrukciók). Az energiaipar beruházásaiból jelentős mértékben részesülő **villamosenergia-termelés** szakágazatban azonban 2016-ban is számottevő investíciók történtek: az atomerőmű turbináinak rekonstrukciója, valamint gázturbinák beszerzése és kazánbővítések is növelték a beruházások teljesítményértékét.

A **bányászatban** – a 2015-ös kiugróan magas, 75%-os volumennövekedés után – 2016-ban 69%-os csökkenést regisztráltunk. A nemzetgazdasági ág a beruházások teljes összértékéből mindössze 0,1%-kal részesedik, a beruházási volumen pedig csak 6,6 milliárd forint volt 2016-ban az előzetes adatok alapján. A 2016. évi jelentősebb visszaesés a szénhidrogének nemzetközi alacsony árával összefüggésben a kőolaj- és földgázkitermeléssel foglalkozó vállalkozások alacsonyabb beruházási volumenéből fakad. Jelentősebb beruházások történtek azonban a tárgyidőszakban a **kőfejtés, homok-, agyagbányászat** szakágazatban, ahol kavicsbányászattal foglalkozó vállalkozások – a bányászati kitermelő tevékenységhez szükséges – importból származó gépbeszerzéseket realizáltak 2016-ban.

Az ipar összes beruházásainak közel 90%-át adó **feldolgozóiparban** az alágak többségében nőtt a beruházási aktivitás 2016-ban. A feldolgozóipart az országba újonnan érkező működő tőke eredményeképpen megvalósuló, új exportkapacitásokat létrehozó, nagyszabású zöldmezős beruházások jellemezték, amelyek pótlólagosan a beszállítóhálózat (kkv-szektor) beruházásainak felfutását is eredményezték.

A legnagyobb mértékű növekedés a **fémalapanyag és fémfeldolgozási alapanyag gyártása** alágában történt (+33%), ami főként egy nyugat-magyarországi, tűzihorganyzó üzem létesítése miatti zöldmezős nagyberuházásnak köszönhető. Az alág beruházásai közül kiemelkednek még az **alumíniumgyártás** szakágazatban a keréktermék gyártásával kapcsolatos, a gyártósorok növelését szolgáló fejlesztések.

A feldolgozóipar alágai közül 2016-ban 32%-os volumennövekedést ért el az **élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása** beruházási teljesítménye. Ennek oka, hogy több új, kelet-közép-európai régiós mértékben is jelentősnek számító zöldmezős nagyberuházás létesült, egyrészt a **malomipari termék, keményítő gyártása** területén, másrészt a **húsfeldolgozás, -tartósítás** szakágazatban, de jelentős beruházásokat eszközöltek az **édesség gyártásával** foglalkozó vállalkozások esetében is.

21%-kal nőtt az **egyéb feldolgozóipar** beruházási teljesítményértéke 2016-ban, amely szintén a jelentős zöldmezős nagyberuházások eredménye. Ezek közül kiemelkedik egy **játékgyártáshoz** kötődő, kelet-magyarországi gyár bővítés, valamint az **orvosi eszközök gyártása** területén végrehajtott kapacitásnövelést célzó gépbeszerzések.

20%-kal nőttek a **gyógyszergyártás** beruházásai, több meghatározó piaci szereplőnek is köszönhetően. Jellemzően a korábbi években elhalasztott (többek közt új töltő és csomagoló gépsorok, valamint oldatkészítők és centrifugák telepítését is magukba foglaló) beruházások realizálódtak.

A kis súlyú **fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenységben** a 2015-ös magas bázishoz képest további 15%-os volumennövekedés történt. Az alág teljesítményéből kiemelkednek a **háztartási, egészségügyi termék gyártása** szakágazat beruházásai, ahol többek között női intim higiénias termékek piacára termelő új gyáregység került kialakításra. A **papírgyártás** szakágazatban préstálcák és duplakaparók kapacitásának bővítését kiviteleztek a vállalkozások.

A feldolgozóiparban a második legkisebb arányt képviselő **kokszyártás, kőolaj-feldolgozás** alág beruházásai 2016-ban 13%-kal nőttek, a beruházások elsősorban a kőolaj-finomítás, -kutatás, -kitermelés és a szénhidrogén-származékok kereskedelme területén realizálódtak.

A **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása** területén elsősorban a hazánkba először betelepülő, nemzetközi vállalkozások új gyáregységeinek létrehozásával kapcsolatos zöldmezős beruházások folytak. Ezzel párhuzamosan a már jelenlévő, gumibroncsgyártással foglalkozó piaci szereplők és beszállítói is növelték beruházásaikat. A megnövekedett munkaerőigény következtében számos vállalkozás a gyárai közelében munkásszállók építésébe fogott, amellett, hogy a bővülő termeléshez gépeket, műszaki berendezéseket vásároltak. Ennek eredményeképp a feldolgozóipar beruházásainak mintegy hetedét adó alág teljesítménye 14%-kal nőtt.

A **számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása** esetében a 2015. évi 19%-os növekedés után az alág beruházásainak volumene 2016-ban tovább bővült (+5,0%). A fejlődés az egyik legnagyobb autoelektronika-gyártó vállalat nagy méretű, gyártókapacitás bővítésére irányuló beruházásának, illetve egy vonalkód-leolvasók, mobil számítógépek gyártásával foglalkozó cég új raktárának kialakításának köszönhető. A **számítógép, perifériás egység gyártása** szakágazatban szintén új kapacitásbővítő beruházások zajlottak, például tesztberendezéseket, kiöntőgépeket vettek az iparági szereplők.

A **villamos berendezések gyártása** területén a beruházási volumen 2016-ban 3,1%-kal növekedett, ahol a hűtőgépgyártással foglalkozó vállalkozások a korábbi években megkezdett termékfejlesztéshez kapcsolódó beruházásaikat, gyártókapacitás-bővítésüket tovább folytatták. Emellett a szerelvénygyártással foglalkozó vállalkozások is az alág legjelentősebb beruházói között voltak, ezek importforrásból gépeket és a hozzájuk tartozó perifériákat szereztek be a gyáraikba.

A 13 feldolgozóipari alág közül mindösszesen négy alágban csökkentek a beruházások 2016-ban, ezek közül a kis súlyú **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása** területén mértük a legnagyobb, 40%-os volumencsökkenést (2015-ben a beruházások ebben az alágban 48%-kal növekedtek). Az alágban kiemelkedtek a **bőr, bőrtermék, lábbeli gyártásával** foglalkozó – köztük autóbelső gyártását végző – vállalkozások fejlesztései, döntő hányadukat a gép- és berendezésvásárlások tették ki.

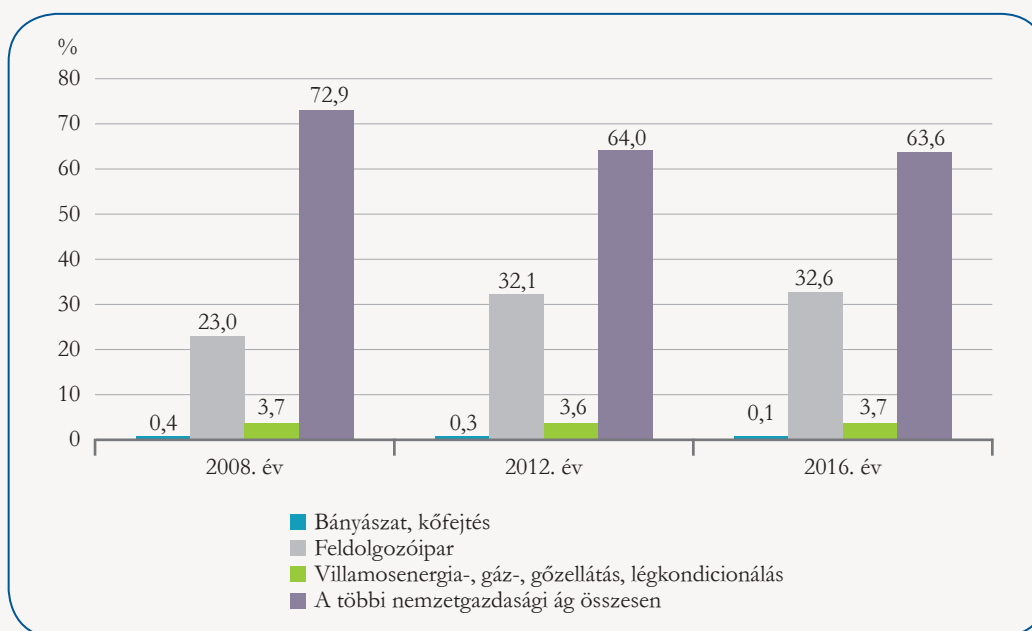
A feldolgozóipar alágai közül a második legnagyobb volumencsökkenést (10%) 2016-ban a **gép, gépi berendezés gyártása** alágban regisztráltuk, ezzel beruházásai 2014 óta csökkenő pályán mozognak. 2016-ban megvalósult beruházásai közül kiemelkednek a kompresszor-, szivattyúgyártással foglalkozó vállalkozások nagyprojektjei, illetve az elektromos kéziszerszámok, motorok, turbinák gyártásával foglalkozó vállalkozások nagyberuházásai (új gyártósorok, berendezések beszerzései).

Számottevő visszaesés figyelhető meg a feldolgozóipar legnagyobb súlyú, de csökkenő részarányt képviselő – tavaly a beruházások mintegy negyedét adó – alága esetében. A **járműgyártás** beruházásainak volumene 7,0%-kal kisebb volt az előző évihez képest (a visszaesés 2013 óta folyamatosan tart).

A több éve dinamikus fejlődő **vegyszer, vegyi anyag, termékek gyártása** alág beruházásai – az összes értékesítés kismértékű visszaesésével, illetve a meglévő üres kapacitásokkal párhuzamosan – 2016-ban csökkentek (-6,8%). A tárgyévi beruházásai közül kiemelkednek a **műanyag-alapanyag gyártása** területén történt jelentősebb környezetvédelmi beruházások, amelyek a vegyszeripari maradékok energiahatékony és környezetbarát semlegesítését és újrahasznosítását célozták. Mindemellett az említett szakágazatban olefin gyári kemencék felújításával kapcsolatos nagyberuházások is történtek.

2. ábra

Az ipari ágak részesedése a nemzetgazdasági beruházásokból

2.5. Az ipari árak

Az **ipari termelői árak** 2016-ban 1,7%-kal alacsonyabbak voltak az előző évhez viszonyítva. Ezen belül a belföldi értékesítés árszintje 3,0, az exporté 1,0%-kal csökkent.

A feldolgozóipari alágak termelői árai összességében 1,0%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest. A legnagyobb mértékben a jelentősebb súlyt képviselő számítógép, elektronikai, optikai termék gyártás árai (4,1%) és a vegyi anyag, termék gyártásáé (3,3%) csökkentek, míg az egyéb feldolgozóipar és javítás (5,1%) árai növekedtek. A további nagy súlyú alágakat tekintve az árak a járműgyártás (1,3%), valamint az élelmiszeripar (0,5%) területén is magasabbak voltak. A termelői árakra jelentős hatással voltak a termelési költségek változásai és a piaci árverseny.

A bányászatban az árak 1,6%-kal elmaradtak a 2015-es szinttől, nagyobb mértékben, 6,8%-kal az energiaszektorban csökkentek az árak a tőzsdei, valamint az alapanyagárak változása, illetve a hatósági árszabályozás következtében.

A **belföldi értékesítést** tekintve a feldolgozóipari ágazatok árai 2,0%-kal alacsonyabbak voltak 2016-ban az előző évhez képest, ezen belül a vegyi anyag, termék gyártásában (3,7%), és a villamos berendezés gyártásában (3,3%) csökkentek. Nöttek az árak a nagyobb súlyú ágazatok közül a gumi, műanyag- és nemfém ásványi termék gyártásában (0,9%), a járműgyártásban (0,8%), az élelmiszeriparban (0,3%), illetve a legjelentősebben az egyéb feldolgozóiparban (7,4%).

A belföldi értékesítésben jelentős súlyt képviselő villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás árai 5,8%-kal visszaestek, a hatósági árképzés és az energiatőzsdei árváltozások miatt. A kis súlyú bányászatban a belföldi értékesítési árak átlagosan 0,9%-kal alacsonyabbak voltak az előző évhez képest.

A belföldi értékesítésben az ágazatok rendeltetés szerinti csoportjai közül az energia- és továbbfelhasználásra termelő ágazatokban összességében 4,8%-kal csökkentek az árak, míg a beruházási javakat gyártó ágazatokban 1,8, a fogyasztási cikket gyártó ágazatokban 0,9%-kal emelkedtek.

A forintban mért **exportértékesítési árak** éves összehasonlításban 1,0%-kal csökkentek. A forint 2016. évi átlagárfolyama a 2015. évihez mérten az euró esetében 0,5, a dollár esetében 0,7%-kal gyengült.

A feldolgozóipar árai 0,6%-kal mérséklődtek a 2015. évi szinthez viszonyítva. Ezen belül legnagyobb mértékben a kokszyártás, kőolaj-feldolgozás (9,3%) esetében estek vissza az árak, míg az egyéb

feldolgozóipar és javításai (3,9%) növekedtek a leginkább. Az exportban a legjelentősebb súlyúnak számító járműgyártás árai 1,4%-kal növekedtek, a számítógép, elektronikai, optikai termékekéi pedig 4,3%-kal csökkentek az megelőző évhez viszonyítva.

A bányászat (5,1%) és a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (11,1%) nemzetgazdasági ágakban visszaestek az exportértékesítési árak, szintén a világpiaci energiaárak változásának következtében.

3. Az ipari termelés és értékesítés főbb jellemzői

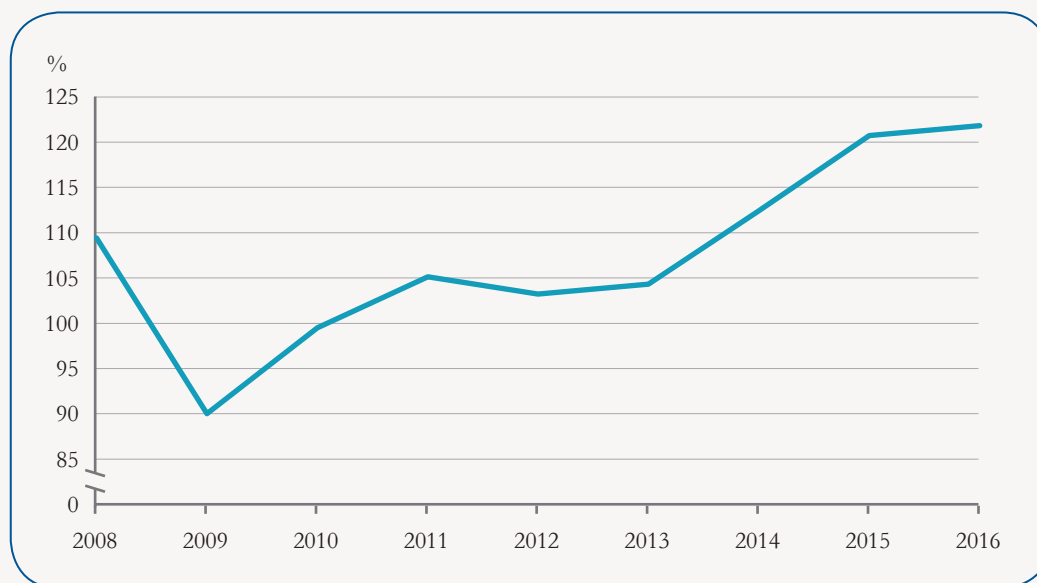
3.1. Az ipari termelés alakulása

A 2000. évi 18%-os emelkedést követően az ipari termelés 2001-ben és 2002-ben 3,0–4,0% között, 2003-tól 2007-ig 6,8–9,9% között bővült. A 2008 őszen begyűrűző gazdasági világválság hatására a kibocsátás növekedése megállt: 2008-ban stagnált, 2009-ben pedig 17,8%-kal visszaesett a termelés. A külső konjunktúrának is köszönhetően 2010-ben az ipar 10,6%-os bővülést ért el, majd 2011-ben lassult a növekedés üteme (5,6%). A 2012. évi 1,8%-os csökkenést követően 2013-ban újra nőtt (1,1%-kal) a kibocsátás, 2014 és 2015-ben – részben a termelést megindító új, járműipari kapacitások miatt – még tovább emelkedett 7,7, illetve 7,4%-kal.

2016-ban mérséklődött az **ipari termelés** növekedési üteme, a kibocsátás csupán **0,9%-kal emelkedett**. A teljes körű adatok szerint folyó áron ez 28 469 milliárd forintot tett ki. A külpiaci eladások 0,4%-kal nőttek, míg a hazaiak 1,2%-kal csökkentek. Több mint 20 év távlatában – 2009 és 2012 kivételével – minden évben alapvetően az export volt az ipari termelés hajtóereje.

3. ábra

Az ipari termelés alakulása
(2010. év havi átlaga=100,0)

Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a legnagyobb, 95%-ot képviselő **feldolgozóipar termelése** – a 2015. évinél kisebb mértékben – **1,4%-kal emelkedett**, az export hasonló ütemű bővülésével párhuzamosan. A feldolgozóipari termelés továbbra is a kivitelről függ: az alágak többségénél a külpiaci eladások játszották a meghatározó szerepet. A három legnagyobb súlyú alág közül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása bővült a legjobban (9,3%-kal), azonban a járműgyártás kibocsátása

csak 0,3%-kal emelkedett. Az élelmiszer, ital és dohánytermék gyártását a korábbi két évhez képest mérsékeltebb, 1,4%-os növekedés jellemezte.

A legkisebb ág, a mindössze 0,3% súlyú **bányászat** termelése 19,7%-kal visszaesett 2015-höz viszonyítva, míg az ipari termelésből 4,6%-kal részesedő **energiaipar** kibocsátása stagnált.

A magyarországi ipari termelés és értékesítés alakulását alapvetően a világgazdaságban – és ezen belül is leginkább az Európai Unióban – végbemenő gazdasági folyamatok határozzák meg. A külső konjunktúrától való függést erősíti, hogy a termelés meghatározó tényezője az exportértékesítés. A hazai kereslet hatévi visszaesést követően 2014-ben és 2015-ben kismértékben növekedett, míg 2016-ban újra csökkent.

5. tábla

Az ipari termelés és értékesítés

Időszak	Termelés	Értékesítés			Az export aránya az értékesítésben, folyó áron, %
		összesen	belföldi	export-	
2011	105,6	101,6	94,8	107,9	55,3
2012	98,2	97,8	96,1	99,3	55,4
2013	101,1	101,5	97,8	104,4	57,8
2014	107,7	106,5	100,8	110,5	61,0
2015	107,4	107,2	102,8	109,8	63,6
2016	100,9	99,8	98,8	100,4	64,7

2016 egészét tekintve a teljes **ipari értékesítés** 65, a **feldolgozóipari értékesítés** 75%-a ment exportra. Az **ipari export** dinamikája az elmúlt 4 év legkisebb növekedési mértékére, 0,4%-ra lassult.

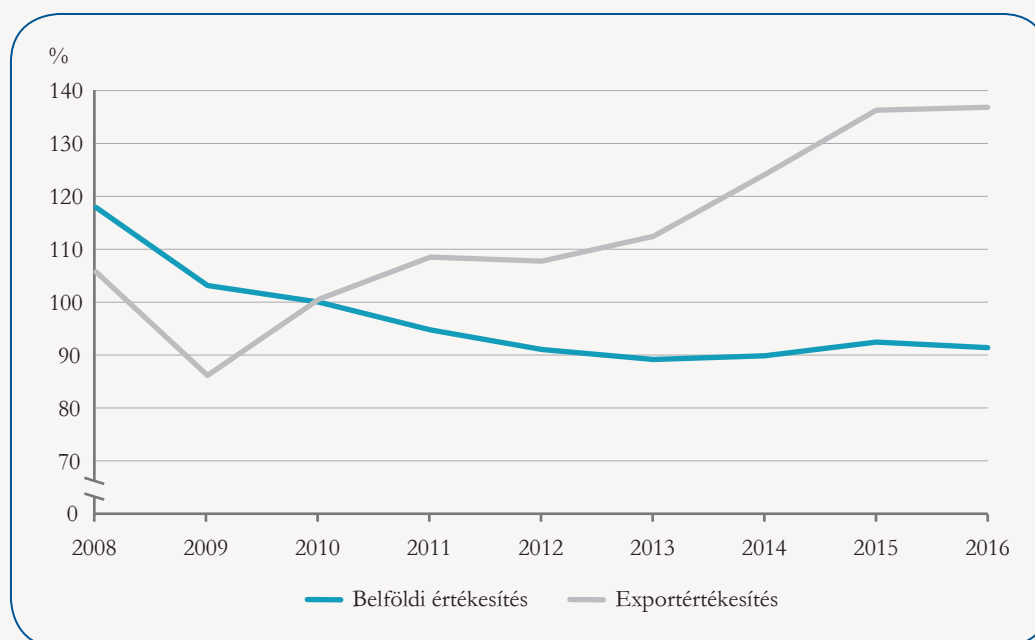
A feldolgozóipar kivitele 2016-ban 1,3%-kal emelkedett 2015-höz viszonyítva.

Több mint két évtizedre visszatekintve – a 2008. évi stagnálás (+0,1%), a 2009-es 18,8%-os visszaesés, illetve a 2012-es 0,7%-os csökkenés kivételével – minden évben nőtt az ipar kivitele.

4. ábra

Az ipar belföldi és exportértékesítésének alakulása

(2010. év havi átlaga=100,0)

2016-ban az értékesítés 35%-a került a belföldi felhasználókhoz, ami 1,1 százalékponttal kevesebb, mint 2015-ben. A hazai eladások részesedése az összes értékesítésből 2009 óta folyamatosan csökken: összesen 15,4 százalékponttal lett alacsonyabb 2016-ra. 2010-től már az exportértékesítés adta az összes eladás nagyobb részét. Kétévi növekedés után 2016-ban az **ipar belföldi értékesítése** 1,2%-kal mérséklődött. Az év 12 hónapjából hétben 1,5 és 6,5% közötti mértékben csökkentek, a többi ötben 0,5–5,6% közt emelkedtek a hazai eladások.

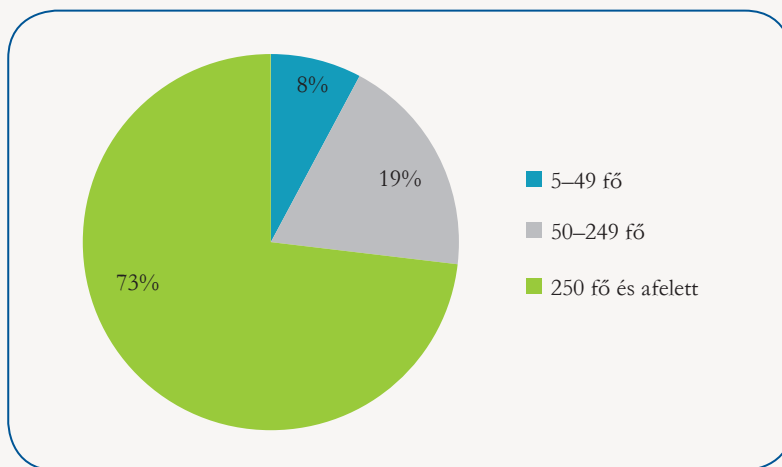
3.2 Létszám-kategóriák szerinti termelés és értékesítés

A **létszám-kategóriák** szerint képzett vállalatcsoportok közül **2016-ban** csak a mintegy 8,0% súlyt képviselő kisvállalkozói (5–49 fő) körben regisztráltunk termeléscsökkenést (7,3%). 2015-ben ez a vállalkozói réteg még növelni tudta kibocsátását. A termelésből 19%-kal részesedő közepes méretű (50–249 fős) vállalkozások **termelése** az előző évvel közel azonos mértékben, 5,1%-kal emelkedett 2015-höz viszonyítva, ezzel párhuzamosan az arányuk is nőtt az ipari kibocsátáson belül.

A nagyvállalatok súlya az ipari termelésen belül évek óta 70% felett alakul, 2016-ban a kibocsátás 73%-át adták. A 249 főnél nagyobb létszámmal működő vállalkozások termelésében a növekedési ütem csökkenését mértük, a 2015. évi 9,3%-os bővülést követően a volumen 2016-ban 1,3%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A közép- és nagyvállalkozások kibocsátása (a 49 főnél többet foglalkoztatók) együttesen 2,1%-kal nőtt, a legalább 5 főt foglalkoztató cégek ipari termelésének 92%-át adták, 0,6 százalékponttal többet, mint 2015-ben.

5. ábra

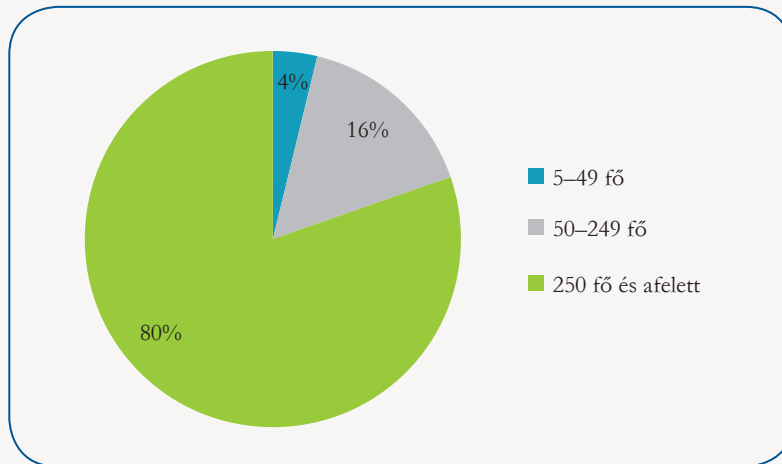
Az ipari termelés létszám-kategóriánkénti megoszlása, 2016

A termeléssel összehasonlítva az **ipari exportban** a nagyvállalatok koncentrációja még erőteljesebb, a kivitel négyötödét a 249 főnél nagyobb létszámú vállalkozások adták, amelyek 1,1%-kal növelték külföldi eladásuk volumenét. Az 50–249 fővel működő, közepes méretű cégek részesedése az exportból 16%, az 5 és 49 fő közötti körbe tartozó vállalkozásoké 3,8% volt. A kisvállalkozások súlya 1,5 százalékponttal csökkent az előző évhez viszonyítva, míg a másik két létszám-kategória aránya növekedett. Az előző évi kiugró exportteljesítménnyel szemben a külföldi eladások jelentősen, 26%-kal visszaestek a kisvállalkozásoknál, míg a középvállalkozások esetében 5,5%-kal nőttek 2015-höz képest.

6. ábra

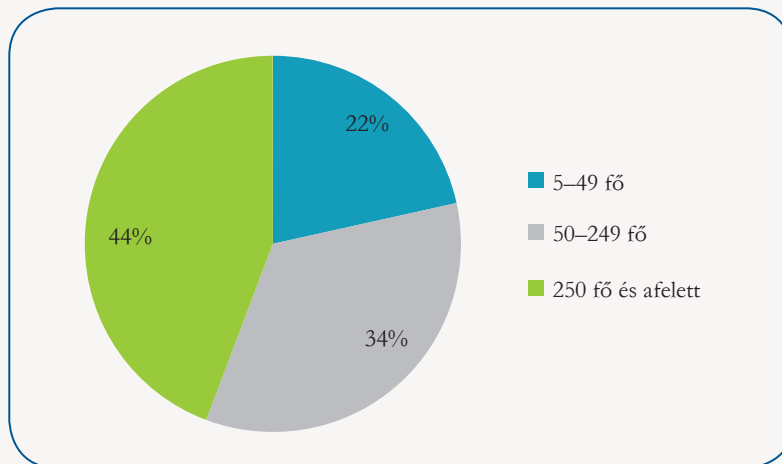
Az ipari exportértékesítés létszám-kategóriánkénti megoszlása, 2016

2016-ban az ipari **belföldi értékesítés** 44%-át a nagyvállalkozások tették ki, ezáltal kevésbé meghatározó a szerepük, mint a termelésben és az ipari exportban. A középvállalatok a hazai eladások 34%-át adták, 2,2 százalékponttal többet, mint 2015-ben, ami az 5–49 fővel működő vállalkozói kör rovására ment, ugyanis azok súlya 21,5%-ra mérséklődött. A kisvállalkozások körében a belföldi eladások 11,4%-kal visszaestek, míg a másik kettőben a hazai értékesítés bővülését figyeltük meg: a középvállalkozások 5,6, a 249 főnél nagyobb létszámmal működő cégek 1,3%-kal többet értékesítettek itthon.

7. ábra

Az ipari belföldi értékesítés létszám-kategóriánkénti megoszlása, 2016

3.3. A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok termelése és értékesítése

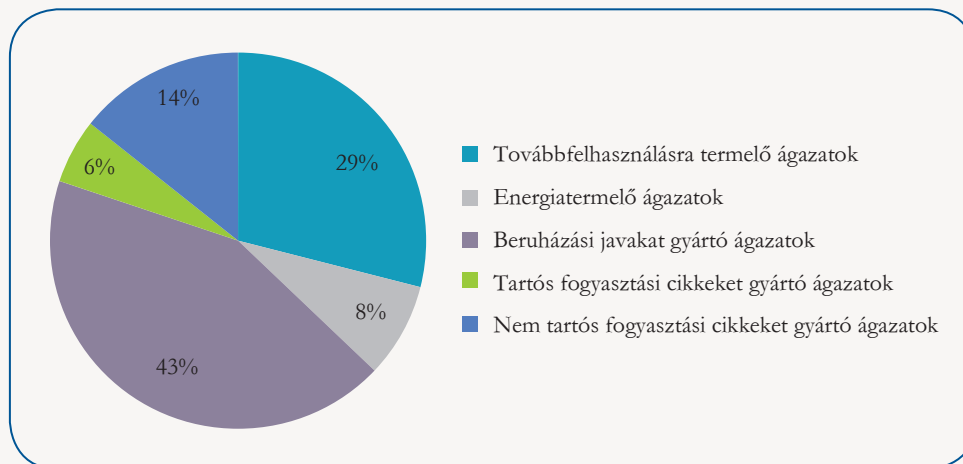
A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok alapján megfigyelt **ipari termelés** 2016-ban az öt ágazatcsoport közül a legnagyobb mértékben, 6,4%-kal a **továbbfelhasználásra termelő** – az ipari termelés mintegy 30%-át kitevő – ágazatcsoportban emelkedett. A legkisebb súlyú (5,5%-os), **tartós fogyasztási cikkeket** előállító ágazatokban 4,5%-kal nőtt a kibocsátás, nagyrészt az elektronikus fogyasztási cikkek gyártásának köszönhetően.

Az előző évi 10%-os növekedéssel szemben a legnagyobb – az ipari termelés 43%-át képviselő – ágazatcsoportban, a **beruházási javakat gyártó ágazatokban** 1,3%-kal csökkent a termelés, elsősorban a

gép, gépi berendezés alág volumenének visszaesése miatt. Kisebb mértékű volt a volumencsökkenés a 14%-os súlyú, **nem tartós fogyasztási cikkek gyártó** ágazatoknál (0,9%). A 2015. évi 1,5%-os növekedést követően az **energiatermelő ágazatok** termelése gyakorlatilag stagnált (+0,1%).

8. ábra

Az ipari termelés megoszlása rendeltetés szerinti ágazatcsoportonként, 2016

2016-ban a rendeltetés szerinti ágazatcsoportok **belföldi értékesítése** – az energiatermelő ágazatok kivételével, ahol 3,5%-os csökkenést mértünk – bővült az előző évhez képest. A legnagyobb mértékben, 2,5%-kal a beruházási javakat gyártó, valamint a **tartós fogyasztási cikkek** előállító ágazatokban nőtt a hazai piacra szánt eladás.

Az exportértékesítés tekintetében két ágazatcsoportban volt növekedés: a **továbbfelhasználásra termelő** (8,3%), illetve a **tartós fogyasztási cikkek** gyártó (4,8%) ágazatokban, a többi háromban 1,6 és 15% között csökkent a volumen.

4. Az ipari alágak teljesítménye

Az ipari termelés mindössze 0,3%-át adó **bányászat** nemzetgazdasági ág termelése – a 2015. évi csökkenést követően – **2016-ban** is jelentősen, 19,7%-kal visszaesett. A bányászat öt ágazatából csak egyben, a kőolaj-, földgázkitermelésben nőtt a termelés, a többi négyben 20–73% közötti mértékben csökkent. A legnagyobb ágazat, a bányászat 60%-át képviselő, elsősorban építkezésekhez nyersanyagot biztosító egyéb bányászat 20%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól az építőipari megrendelések jelentős elapadása következtében. A kis súlyú szénbányászat kibocsátásának erőteljes csökkenése (53%-os) háttérében a szén iránti megcsappant kereslet, illetve cégbezárás áll. A legnagyobb visszaesés a csupán 0,5%-ot kitevő fémtartalmú érc bányászatában következett be, itt 2016 nyarán gyakorlatilag megszűnt a mangánérc kitermelése.

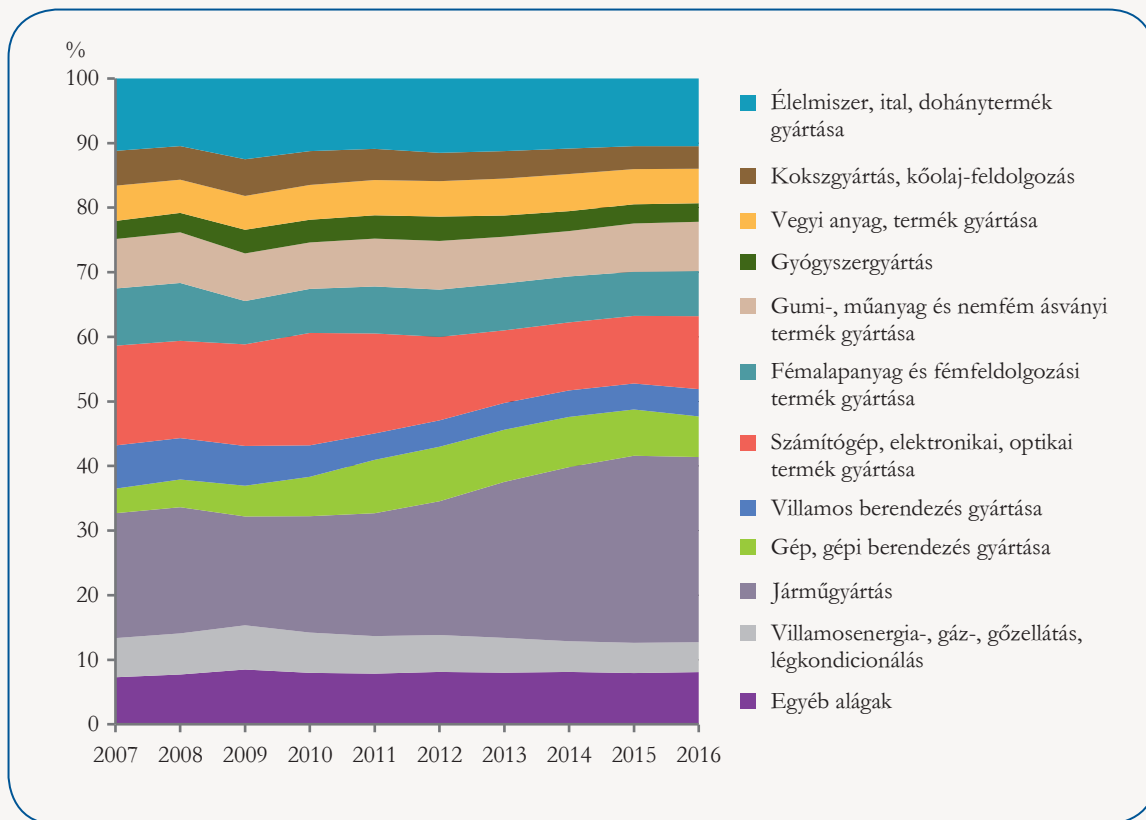
Az előző évi növekedést (6,1%) 2016-ban stagnálás váltotta fel az **energiaiparban** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás). A termelés változása az időjárás alakulásával is kapcsolatban van: az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai alapján 2016-ban a fűtési szezon hónapjaiban hidegebb volt, mint az előző évben. Az energiaipar három alágazata közül a legnagyobb, 72%-ot kitevő villamosenergia-termelés, -ellátás termelése 2,9%-kal emelkedett, míg a jóval kisebb súlyt (17%) képviselő gázellátásé számottevően, 8,4%-kal visszaesett. A legkisebb, a gőzellátás, légkondicionálás teljesítménye csökkenő trendet mutat, 2016-ban 3,6%-kal kevesebb lett a kibocsátása.

A 2015. évi 8,0%-os bővülést követően – az ipari termelés 95%-át lefedő – **feldolgozóiparban** 2016-ban mérséklődött a növekedés üteme: a kibocsátás 1,4%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest.

A termelés szintje – amely folyó áron 26 ezer milliárd forint volt – hét hónapban haladta meg az előző évit, a legnagyobb mértékben augusztusban (11,9%). A külső eladások 1,3, a hazaiak 1,7%-kal nőttek.

9. ábra

Az ipar termelési értékének megoszlása a jelentősebb alágak szerint

A feldolgozóipar tizenhárom alága közül nyolcban bővült a termelés volumene. A feldolgozóipari termelés továbbra is az exportpiacoktól függ: a feldolgozóipari értékesítés 75%-a ment kivitelre. Tíz alágban a termelés több mint fele jutott exportra, ezen belül hatban – mind a négy gépipari alágban, a gyógyszer-gyártásban és a textil-, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában – több mint 80%-os volt az arány.

A feldolgozóipar belföldi értékesítése 2007-től 2013-ig minden évben alacsonyabb volt az előző évinél, 2014 óta viszont már növekszik, 2016-ban 1,7%-kal, azonban kisebb ütemben mint 2015-ben (akkor a növekedés 6,7%-os volt). A 13 alág közül csak 4-ben figyelhető meg a hazai kereslet kedvezőtlen alakulása. A belföldi eladások aránya az összes értékesítésen belül évek óta folyamatosan csökken. 2000-ben még a feldolgozóipari értékesítés több mint 40, 2016-ban már kevesebb mint 25%-a került a hazai felhasználókhoz.

4.1. Gépipar

A feldolgozóipari termelés több mint felét előállító **gépipari alágak** (a járműgyártás, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása, a gép, gépi berendezés gyártása és a villamos berendezés gyártása) kibocsátása 2016-ban – a több éve tartó növekvő tendenciát folytatva – együttesen 1,0%-kal emelkedett. Az alágcsoporthoz 2012 óta folyamatosan növeli a feldolgozóipari részesedését, az öt év alatt összesen 5 százalékponttal. A gépipari vállalkozásokra az erős exportorientáltság jellemző: az eladásaik 92%-a külföldre irányul és a feldolgozóipari kivitel 65%-a is hozzájuk köthető. A nagyvállalatok szerepe igen jelentős a gépiparban: a termelés közel 90%-át állítják elő a legalább 250 főt foglalkoztató cégek.

2011-től a **járműgyártás** vált az ipari termelés első számú motorjává, de az iparág vállalkozásai már két évtizede – főként a tartós exportkereslet miatt – szinte minden évben számottevően növelték a terme-

lésüket. Ezt a fejlődést csak a 2008–2009. évi gazdasági válság hatására bekövetkezett 2009. évi visszaesés akasztotta meg. A járműgyártás 2011-ben – majdnem 20%-os aránnyal – a feldolgozóipar legnagyobb alága lett, megelőzve a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártását, termelésen belüli részesevé 2016-ban pedig már a 30%-ot is meghaladta. A termelés növekedése 2014-ben és 2015-ben egyaránt 15% felett alakult, miután a létrejött új kapacitásokat üzembe helyezték. 2016-ban a termelés alig változott (+0,3%), ennek ellenére az itt foglalkoztatottak, illetve a vállalkozások száma is egyaránt nőtt 2015-höz képest.

Az alág teljesítménye az összes értékesítésből döntő hányadot, 92%-ot képviselő külpiazi eladások 0,6%-os bővülésének, illetve a hazai eladások 2,3%-os csökkenésének az eredője. A belföldi értékesítésben az előző három év (2013–2015) kimagasló növekedése után következett be a visszaesés. A feldolgozóipar exportjából 37, a hazai eladásokból 9,5%-kal részesedett.

A járműgyártás alakulását 3 szakágazat – együttes súlyuk 97% – határozza meg: az iparág kibocsátásából 52%-ot képviselő közúti gépjármű gyártásában az előző évhez képest a termelés volumene 4,4%-kal csökkent. Ebben szakágazatban visszaesést utoljára a válság évében, 2009-ben regisztráltunk, 2015-ben pedig még 16,4%-os volt a növekedés. A 30%-os súlyú közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásában 7,6, míg a 15%-os arányú járművillamosági, -elektronikai készülékek gyártásában 3,1%-kal többet termeltek 2016-ban, mint egy évvel korábban. A három szakágazat a termeléshez hasonló arányban részesedett az alág exportjából (56, 26, illetve 15%).

A közúti járműgyártást alapvetően a hazánkban letelepedett multinacionális cégek tevékenysége, illetve az ezzel összefüggő alkatrészgyártás határozza meg. A győri Audi a személygépkocsi-gyártás mellett a járműmotorgyártásban is fontos gazdasági szereplő. 2016-ban a TT Coupé, TT Roadster, A3 Limousine és A3 Cabriolet autókat gyártotta, amelyek többsége már régebb óta a gyár termékpaletáján szerepel. A Mercedes autógyár B és CLA osztályú személygépkocsikat állít elő Kecskeméten. Az esztergomi Suzuki 2013 őszétől átállt az SX4 S-CROSS gyártására, 2015. márciusban pedig megkezdte az eddigi legmagasabb árkategóriájú termékének, az új Vitarának sorozatgyártását.

A feldolgozóipari termelés 12%-át adó **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása** alág a második volt a feldolgozóipari rangsorban, hasonlóan az előző évhez. (2003-tól 2006-ig, illetve 2009–2010-ben a termelési arányát tekintve még az első helyen állt.) A járműgyártáshoz hasonlóan a kibocsátás 2008–2009-ben csökkent (2,7, illetve 14,5%-kal), viszont 2010-ben a külső kereslet hatására kiugróan megnőtt (22%). A magyarországi kapacitások leépítésével párhuzamosan 2011-től 2013-ig az iparág kibocsátása folyamatosan visszaesett: 2012-ben – az alág esetében rekordmértékben – 17,2%-kal volt alacsonyabb az előző évinél. A 2015-ös 7,3%-os növekedés után 2016-ban viszont még nagyobb mértékben, 9,3%-kal emelkedett a termelési volumen.

Az iparágat – hasonlóan a járműgyártáshoz – néhány, nagyrészt kivitelre termelő multinacionális vállalat határozza meg. Az összes értékesítés 95%-át (illetve a feldolgozóipari export 15%-át) képviselő számítógép-, elektronikai, optikai termék gyártás külpiazi eladásai – a feldolgozóipari alágak közül a legnagyobb mértékben, 8,6%-kal, a kis súlyú hazai eladásai 31%-kal nőttek.

Az alág termelésének 96%-át négy alágazat adta a 8-ból. Az egyharmad részt képviselő **elektronikus fogyasztási cikk gyártása** 5,1%-kal emelkedett, a 99%-ot kitevő export hasonló mértékű bővülése mellett. Az alágazat termékeit tekintve főként az autóiipari elektronikus, navigációs és infotainment alkatrészek, szórakoztató elektronikai berendezések, valamint a televíziók iránt nőtt meg a kereslet. A kisebb súlyú (26%-ot adó) másik alágazat a **híradástechnikai berendezés gyártása** 2016-ban 14,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbi alacsony bázist. Legutóbb 2010-ben mértünk növekedést az alágazatban. Az összes értékesítésből 94%-kal részesedő kivitel a termeléssel megegyező mértékben emelkedett. Az elsősorban különböző telekommunikációs eszközöket, berendezéseket előállító alágazat – az átalakuló fogyasztói szokások, valamint a globális termelési láncban belüli termelésáthelyezések miatt – 2011-től 2015-ig erőteljes recesszióban volt, ami a beruházások elmaradásával és az alkalmazotti létszám csökkentésével járt együtt.

Az alágon belül a harmadik legnagyobb súlyúnak számító, elsősorban a járműiparba beszállító elektronikai alkatrész, áramköri kártya gyártása – folytatva a 2015. évi termelésbővülést – kimagaslóan, 34%-kal nőtt, míg a sorrendben negyedik, számítógép, perifériás egység gyártása jelentősen, 16,5%-kal visszaesett.

A 2015. évi kismértékű csökkenést 2016-ban egy erőteljes visszaesés váltotta a **gép, gépi berendezés gyártásában**: a kibocsátás 11,2%-kal kisebb volt, mint egy évvel korábban. A harmadik legnagyobb gépipari alágban az elmúlt 5 évben ez a harmadik – egyúttal a legnagyobb mértékű – volumencsökkenés. A feldolgozóipari termelésből az iparág 6,6%-kal részesedett, amellyel az alágak rangsorában 2015-ről 2016-ra az ötödikről a hatodik helyre csúszott vissza. A feldolgozóipari kivitelből 7,5%-ot képviselő – és ezzel a 3. legnagyobb exportőr – alág külpiazi eladásai is jelentősen, a termeléssel párhuzamosan, 14,6%-kal visszaestek. Ezzel szemben az alág értékesítésének több mint 14%-át kitevő belföldi értékesítés 4,3%-kal emelkedett, folytatva az előző évi növekedést.

Az alág 36%-át adó szakágazata, a – közúti jármű- és légi motort nem tartalmazó – motor, turbina gyártása 33%-kal elmaradt a 2015. évtől (egy évvel korábban még 8,3%-os volt a termelésbővülés). A szakágazat kiemelt szerepet betöltő nagyvállalata olyan mobil gázturbinákat gyárt, amelyek alkalmasak a vezetékes villamos energiával nem ellátott területek kiszolgálására. Az alágban az autóiipari beszállító cégek elsősorban külpiazi termelnek, a termékeik között autó- és motoralkatrészek, üzemanyag-elosztó rendszerek szerepelnek. Legjobban az egyéb általános rendeltetésű gép gyártása alágazathoz tartozó szakágazatok (például irodagépet, kéziszerszámgépet, légállapot-szabályozót előállítók) teljesítettek. Az iparág egyébként sokfajta tevékenységet ölel fel a csap, szelep gyártásától kezdve a különféle kézi szerszámok, szerszámgépek, óriás szivattyúk gyártásáig, azonban a többi 20 szakágazat egyenkénti súlya 0,01 és 10,5% között szóródik. A szakágazati „átlagsúly” – a motor, turbina gyártása nélkül – mindössze 3,1%.

A legkisebb súlyú, a feldolgozóipari termelés 4,4%-át képviselő gépipari alágban, a **villamos berendezés gyártásában** 2013 óta nő a termelés, 2016-ban 6,4%-kal. (Az alágban 2015-ben 5,9%-os bővülést mértünk.) 2016 folyamán a külpiazi eladások 7,4%-kal nőttek, azonban a belföldiek 2,0%-kal csökkentek. Az értékesítés döntő részét (88%-át) az export adta, hasonlóan a többi gépipari alághoz.

Az alág hét alágazatában – egy kivételtől eltekintve – termelésbővülést mértünk. Az alág legnagyobb (több mint 30%-os súlyú) alágazata, a villamos motor, áramfejlesztő, áramelosztó, -szabályozó készülékek gyártása 5,9%-kal meghaladta az előző évit. A másik, szinte azonos súlyú (30%) alágazatban, a vezeték, kábel, szerelvény gyártásában a termelés volumene 10,7%-kal emelkedett. Mindkét alágazatban folytatódott az előző évi növekedés. A háztartási készülékeket (pl.: hűtőszekrény, mosógép, porszívó) gyártók cégek 2016-ban – az egy évvel korábbi kismértékű csökkenést követően – 3,2%-kal növelni tudták kibocsátásukat.

Jellemző volt még az iparágra, hogy az autóiiparnak beszállító cégek 2016-ban is növelni tudták a termelésüket, hasonlóan az előző évhez. Ezek a vállalatok főként autókábelt, autóiipari elektromos csatlakozóelemeket, valamint autókhoz való elektronikai alkatrészt állítanak elő.

4.2. Vegyipar

Kismértékben, de folytatódott a 2015. évi növekedés a **vegyiparban**: a termelés volumene 0,3%-kal emelkedett 2016-ban, ennek ellenére a feldolgozóipari termeléshez való hozzájárulása kisebb lett, 19-ről 18%-ra mérséklődött az arány csökkenése 2012 óta tart. A vegyiparra is jellemző a nagyvállalatok koncentrációja, amelyek – a gépiparhoz képest alacsonyabb mértékben – a kibocsátás 71%-át adják.

Három év (2013–2015) fellendülése után 2016-ban a **vegyi anyag, termék gyártásában** csökkenés következett be. A feldolgozóipari termelés 5,6%-át kitevő alág kibocsátása 0,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól (akkor 2,4%-kal nőtt). A legnagyobb vegyipari, illetve a hetedik legjelentősebb feldolgozóipari alág értékesítése a két irányban eltérően alakult: míg a külpiazi eladások 2,1%-kal emelkedtek, addig a hazaiak 5,1%-kal visszaestek. (A belföldi értékesítés esetében már 2015-ben megszakadt egy öt évig tartó növekedési periódus.) Az iparági kivitel – az exportorientáció évről évre való fokozódása mellett – az összes értékesítésből 62%-kal részesedett.

A 2015. évi kiemelkedő teljesítménnyel szemben az alág közel kétharmadát adó műanyag-alapanyag gyártása 2016-ban 3,4%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál, amelyben az egyik kiemelt nagyvállalat olefinüzemének kényszerleállása is szerepet játszott. Értékesítési irányokat tekintve mind a hazai, mind a külpiazi eladások csökkentek (7,9, illetve 0,9%-kal). A szakágazathoz két piacvezető – a magyar vegyipar

bástyáinak számító – nagyvállalat tartozik. A kazincbarcikai gyár a vegyipari alapanyagok (MDI, TDI, PVC), speciális vegyszerek és petrolkémiai anyagok egyik vezető európai gyártója. A tiszaujvárosi gyár az alaptevékenység keretében vásárolt vegyipari benzinből, illetve gázolajból etilént és propilént, ezekből polietilént (LDPE, MDPE, HDPE), illetve polipropilént (PP) állít elő.

A többi 14 – heterogén tevékenységeket (mint például az ipari gáz, színezék, szerves és szervetlen vegyi anyag, műtrágya, mezőgazdasági vegyi termék, festék, tisztítószer és testápolási cikkek gyártását) felölelő – szakágazat 0,01 és 8,3% közötti részesedéssel rendelkezik, amelyek mintegy 60%-ában csökkenést regisztráltunk.

Hasonlóan az előző évhez, a vegyipar második legnagyobb ágában, a **kokszgyártás, kőolaj-feldolgozásban** 0,2%-kal mérséklődött a termelés. 2011 óta csak egy alkalommal, 2014-ben történt volumennövekedés (1,0%). A feldolgozóipari rangsorban 2016-ban kilencedik helyet elfoglaló (3,7%-kal részesedő) iparág 0,7 százalékpontot veszített feldolgozóipari súlyából az előző évhez képest (2000-ig visszatekintve ennél alacsonyabb arány még nem volt).

A csökkenés az összes értékesítés 71%-át képviselő – és egyben a feldolgozóipar belföldi értékesítésének 10,3%-át adó – hazai eladások 2,7, és a kivitel 0,8%-os mérséklődésének az eredője. Ennek hátterében többek közt az áll, hogy az üzemanyagárak éves szinten jelentősen visszaestek 2015-höz képest, valamint a főbb külföldön erősödött a verseny.²

Kétévi növekedést követően a feldolgozóipari termelésből 3,0%-kal részesülő **gyógyszergyártásban** 2016-ban 2,0%-os volumencsökkenést regisztráltunk. Az iparág teljesítményének kedvezőtlenebb alakulásához hozzájárult egy hosszabb ideig tartó üzemleállás is. Az összes értékesítés 84%-át adó kivitel is mérséklődött (1,1%-kal), míg a belföldi értékesítés – az előző évi csökkenéssel szemben – 1,0%-kal emelkedett. A magyarországi gyógyszeripar teljesítménye gyakorlatilag négy nagy gyógyszergyár termelésében koncentrálódik. Az ágazat beruházásai jelentősen megnövekedtek az előző évhez képest, amelyek főként az eddig meg nem valósult beruházásokat pótolták.

A feldolgozóiparon belül a negyedik legnagyobb, 8,0%-os termelési súlyú **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása** ágazat csak részben soroljuk a vegyipar kategóriájába, mivel egyik (egyben kisebbik) ágazata, a nemfém ásványi termék gyártása nagyrészt az építőanyag-ipart foglalja magába. Az ágazat kibocsátása 1996 óta – a jelentős 2009-es és a kismértékű 2013. évi csökkenés kivételével – folyamatosan emelkedik. A 2015-ös 15,1%-os kimagasló növekedés után lassult a dinamika, a termelés volumene 3,1%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál. A külföldi eladások is a termeléshez hasonlóan alakultak, az exportvolumen 4,0%-kal emelkedett. A hazai értékesítés, amely az összes értékesítés közel egyharmadát adta, az előző évi növekedést folytatva, 1,2%-kal nőtt. Ezt megelőzően hét évig (2008-tól 2014-ig) a belföldi eladásokban folyamatosan volumencsökkenést mértünk.

A vegyipari kibocsátásból együttesen 32%-kal részesedő két ágazatból a kisebb súlyú gumitermék gyártása – a 2015. évi 17,9%-os növekedést követően – kisebb mértékben, 3,1%-kal bővült. Az ágazat meghatározó cégei, amelyek elsősorban autókhoz és tehergépkocsikhoz állítanak elő gumibroncsokat, 2016-ban is nagy értékű beruházásokat hajtottak végre (új gyáregységek, épületek, gépsorok, berendezések átadása).

A másik vegyipari ágazat, a nagyobb súlyú műanyag termék gyártása, 2,7%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Ezen belül az ágazat közel felét adó egyéb műanyag termék gyártása (műanyag alkatrészeket előállító) szakágazat nőtt a legnagyobb mértékben, 8,0%-kal.

A feldolgozóipari arányát tekintve 2,3%-kal (az alágból pedig 29%-kal) részesedő nem fém ásványi termék gyártása 3,8%-kal nőtt. A termelés bővüléséhez elsősorban a kivitelre termelő, autóiiparnak beszállító cégek, valamint az üveg és műszaki kerámiatermékek gyártói járultak hozzá, amelyek biztonsági üveget, napfénytetőt, szélvédő üvegeket, buszüvegeket, visszapillantó tükröket állítanak elő.

² Az ESZ-95 ölmozatlan motorbenzin és a gázolaj ára október–december kivételével 2016 többi hónapjában egyaránt alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban, éves átlagban 26, illetve 29 forinttal. 2016-ban egy liter motorbenzin átlagosan 332, a gázolaj pedig 331 forintba került.

4.3. Kohászat

Az alágak közül a közepes (7,3%-os) súlyt képviselő **fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása** 2016-ban 3,8%-kal emelkedett az előző évhez képest (akkor is hasonló, 3,4%-os volt a növekedés), és mind a két értékesítési irányban nőtt a kereslet. Az iparág teljesítménye a fémalapanyag-gyártás (kohászat) ágazat 4,0, és a fémfeldolgozási termék gyártása ágazat 3,6%-os bővüléséből származott. A két ágazat alági súlya 39, illetve 61%. Az iparág legnagyobb felvevőpiaca az építőipar és a járműgyártás. Az iparág termelésének mintegy 60%-a a kis- és középvállalkozásokhoz tartozik, eltérően a gépipari és vegyipari alágak nagyvállalati koncentrációjától. Az alág összes eladásának 60%-át adó kivitel 1,6%-kal emelkedett. A hazai eladások – meghaladva az előző évi 6,1%-os bővülést, valamint felülmúlva a kivitel növekedési ütemét is – 8,4%-kal nőttek. A belföldi értékesítés vonatkozásában az alág a feldolgozóipari rangsor második helyét foglalta el 12%-os részesedésével, ezzel megelőzve a több évig második kokszyártás, kőolaj-feldolgozást.

A fémalapanyag gyártása ágazat legnagyobb szakágazatában, az alumíniumgyártásban az előző évi csökkenés után 7,3%-os növekedést regisztráltunk, mind a hazai, mind a külpiazi eladások élénkülésének köszönhetően. A másik meghatározó szakágazat a vas-, acél-, vasötvözet-alapanyag gyártása azonban 10,2%-kal visszaesett. A csökkenésben a piaci kereslet mérséklődése mellett egy elhúzó javítás is szerepet játszott.

A másik ágazat (fémfeldolgozási termékek gyártása) szakágazatai közül a legjelentősebb fémmegmunkálás kibocsátása 11,4%-kal nagyobb volt, mint 2015-ben.

4.4. Élelmiszeripar

2016-ban a feldolgozóipari rangsorban harmadik – a feldolgozóipari termelés 11%-át adó – alág, az **élelmiszer, ital és dohánytermék gyártása** 1,4%-kal emelkedett. A 2011 óta eltelt időszakban csak egyszer nem nőtt az alág kibocsátása: 2013-ban kismértékben, 1,0%-kal csökkent a teljesítménye.

Csakúgy, mint 2015-ben, 2016-ban is mindkét értékesítési irányban növekedés történt. Az összes értékesítés mintegy 60%-át kitevő hazai eladások – amelyek egyúttal a feldolgozóipar belföldi értékesítéséből a legnagyobb részt, több mint egynegyedét képviselik –, 1,6%-kal haladták meg az egy évvel korábbit (2015-ben kisebb mértékű, 1,1%-os volumenbővülést mértünk). Az elmúlt 15 évben az élelmiszeripar belföldi értékesítése csak 5 évben (2002-ben, 2012-ben, valamint 2014–2016-ban) növekedett. 2016-ban az értékesítés több mint 40%-át (illetve a feldolgozóipari kivitel 6,0%-át) kitevő exporteladások az előző évinél kisebb ütemben, 1,2%-kal emelkedtek (akkor 10,3%-os volt a termelésbővülés).

2016-ban az alág tíz alágazatából ötben 2,2 és 29% közötti volumenbővülést, a többi ötben pedig 2,2 és 24% közötti csökkenést mértünk. Az élelmiszeripar legnagyobb alágazata, a termelés egynegyedét kitevő húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása 4,5%-kal nőtt, nagyrészt a külpiazi kereslet élénkülése miatt, de kismértékben a hazai eladások is növekedtek. Az orosz exportpiac kiesését Európán kívül elsősorban távol-keleti országokba való szállítással pótolták. 4,8%-kal csökkent az italgártás (az egész alágból 14%-ot képviselő, a rangsorban 2. alágazat). Az alágazat hét szakágazatából csak egyben, a sörgyártásban nőtt a volumen, illetve az alágazat közel felét adó üdítőital-, ásványvízgyártásban 5,4%-kal csökkent a termelés. A harmadik legnagyobb súlyú takarmánygyártás bővült a legjobban, 29%-kal, elsősorban a kivitel igen kedvező alakulásának köszönhetően. A 2015-ben még visszaesést elszenvedő, erősen időjárásfüggő gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás (8,7%-os súlyú) kibocsátása 14,4%-kal nőtt. A jelentős volumenemelkedéshez 2016-ban az alágazatba érkező nagyvállalat teljesítménye is hozzájárult. A hasonló feldolgozóipari arányt (8,9%) képviselő tejfeldolgozásban gyorsult a növekedés üteme: a termelés 9,7%-kal emelkedett, mindkét értékesítési irány nőtt. Az előző évi termelésbővüléssel szemben 2016-ban 8,5%-kal visszaesett a kibocsátás a kisebb súlyú növényi, állati olaj gyártásában, főként az exportpiac szűkülése miatt. Az alágazatok közül a legnagyobb mértékben, 24%-kal az alág 10%-át kitevő egyéb élelmiszer gyártása (például cukor- és édességgyártás, illetve tea-, kávéfeldolgozás) maradt el az egy évvel korábbitól (a jelentős visszaesésben szerepet játszott egy domináns cég átsorolása is egy másik alágazatba).

6. tábla

Az élelmiszeripar alágazatainak termelési volumenindexei

(előző év=100,0%)

(%)

Alágazat	2015	2016
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	106,0	104,5
Halfeldolgozás, -tartósítás
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	91,7	114,4
Növényi, állati olaj gyártása	103,1	91,5
Tejfeldolgozás	100,4	109,7
Malomipari termék, keményítő gyártása	109,4	95,8
Pékáru, tésztafélék gyártása	100,3	102,2
Egyéb élelmiszer gyártása	109,6	75,9
Takarmány gyártása	107,3	128,8
Italgyártás	106,4	95,2
Dohánytermék gyártása	91,3	97,8
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	104,3	101,4

4.5. Könnyűipar

Két alág tartozik a könnyűipar kategóriába. A nagyobbik alágban, a feldolgozóipari termelés 3,4%-át kitevő **fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenységben** gyorsult a növekedés üteme: kibocsátása – a 2015. évi 1,7%-os növekedést követően – 2016-ban 6,2%-kal emelkedett.

Az iparág három ágazatából csak a legkisebb ágazatban csökkent a termelés, a másik kettőben emelkedett a volumen 2016-ban. Az alág kibocsátásának több mint felét képviselő papír, papírtermék gyártása 7,2%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban, mindkét értékesítési irányban növekedés volt. Ezen belül a háztartási egészségügyi papírtermék gyártása szakágazat teljesítménye volt a legkiemelkedőbb (+18%). A két kisebb ágazatból az egynegyed részt adó, bútorgyártást nem tartalmazó fafeldolgozás, fonnottáru gyártása 13,9%-kal haladta meg az előző évit. Itt az egyik legjelentősebb szakágazat, a fűrészáru gyártásának a volumenbővülése még ennél is nagyobb, mintegy 20%-os volt. A legkisebb ágazat, a nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység 3,7%-kal mérséklődött – 2015-ben is csökkent a kibocsátása –, elsősorban a hazai kereslet visszaesése miatt.

A másik könnyűipari alág – a feldolgozóipar legkisebb súlyú (1,6%) alága – a **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása** 0,3%-kal elmaradt az egy évvel korábitól. Az összes értékesítés 82%-át adó külpiazi eladások 3,7%-kal csökkentek, azonban a hazai eladások 16,7%-kal nőttek.

Az alág három ágazata közül a legnagyobb, a 48%-ot képviselő bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása 4,7%-kal emelkedett, nagyrészt a táskafélék, szíjzat gyártása szakágazat külpiazi eladásai felfutásának eredményeként. Ebben a szakágazatban több járműipari beszállító cég tevékenykedik, amelyek főként bőr ülészeteket és egyéb speciális bőr autóalkatrészt állítanak elő. Az előző évben még számottevő növekedést elérő, 28%-os súlyt adó textília gyártása 2016-ban 11,5%-kal visszaesett, míg a ruházati termék gyártása 5,3%-kal haladta meg a 2015. évi alacsony termelési szintet.

4.6. Egyéb feldolgozóipar

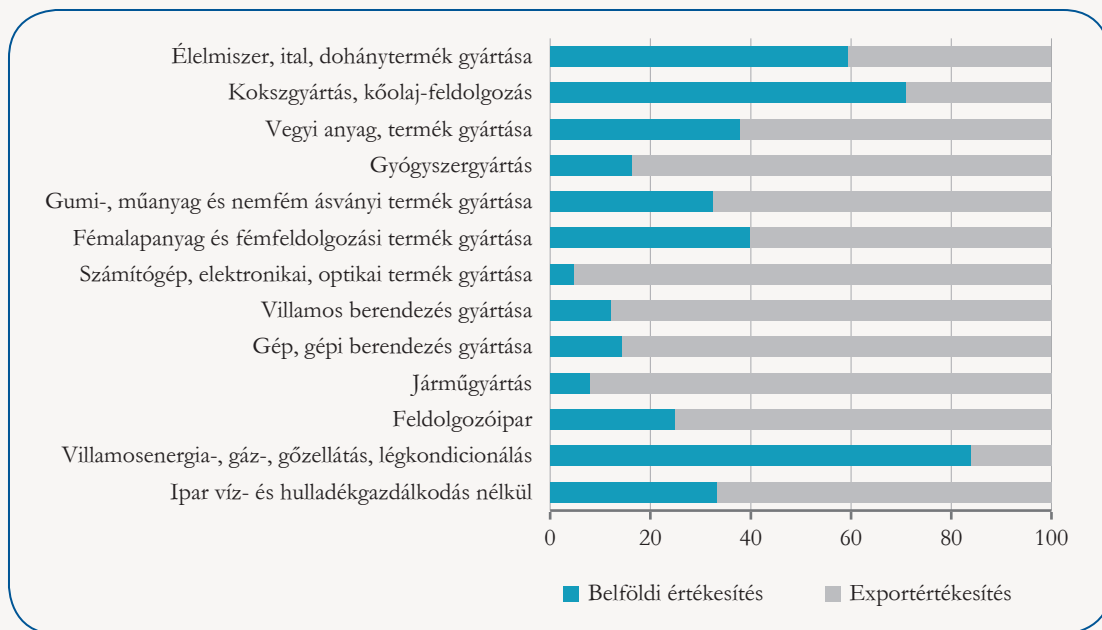
Már hatodik éve bővül a termelés (2016-ban 4,3%-kal emelkedett) a feldolgozóiparból 3,3%-kal részesedő – a máshová be nem sorolható tevékenységeket összegyűjtő – **egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása** területén.

Az összes értékesítés 64%-át kitevő export 8,5, míg a belföldi értékesítés kisebb mértékben, 0,5%-kal nőtt.

Az alág legnagyobb – közel egyharmad súlyú – szakágazata, az orvosi eszköz gyártása a 2015. évi több mint 20%-os növekedést követően 2016-ban 11,8%-kal bővült. Az előző évben még jól teljesítő bútorgyártás kibocsátása viszont 4,1%-kal csökkent.

10. ábra

Az ipar belföldi és exportértékesítésének megoszlása az ipar ágában és jelentősebb alágaiban, 2016

4.7. Az ipari szerkezet változása

Az elmúlt közel 10 évre visszatekintve 2016-ban is folytatódott az **ipari termelés ágazati szerkezetének átalakulása**: az ipari termelés – összehasonlítói áron számított – ágazati összetételében folyamatosan nőtt a **feldolgozóipar**, ezen belül is a **gépipar** aránya. Jelentősen változott a gépipari termelés (és ennek megfelelően az export) belső szerkezete is. A gépipar súlya 2008 óta lényegesen, 5,2 százalékponttal emelkedett: 2016-ban együttesen az ipari termelés több mint felét adta, 2008-ban még csak 45%-ot tett ki. Ezen belül a járműgyártás növelte a legnagyobb mértékben, 9,1 százalékponttal a részesedését. A gép, gépi berendezés gyártásának a súlya 2,0 százalékponttal emelkedett 8 év alatt, a másik két alág részesedése csökkent: a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása 3,8, illetve a villamos berendezés gyártása 2,2 százalékponttal. A vegyipar 19,3%-os arányt képviselt 2016-ban, ez 1,9 százalékponttal alacsonyabb 2008-hoz viszonyítva.

Az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása iparon belüli súlya évek óta csökkenő-stagnáló tendenciát mutat. 2008-hoz mérten nem változott, 2012-ről 2016-ra pedig 1,0 százalékponttal mérséklődött az iparág aránya, és így is a feldolgozóipar harmadik legnagyobb alága. 2008 és 2016 között csökkent a kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás (1,7 százalékponttal), valamint a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása (2,0 százalékponttal) ipari súlya is. A könnyűipari termékeket előállító ágazatok együttes részesedése 2008-hoz képest csak minimálisan változott (0,1 százalékponttal mérséklődött).

Az ipar másik két nemzetgazdasági ágának súlya csökkent 2008-ról 2016-ra, a **bányászaté** 0,3, az **energiaiparé** 1,7%-kal.

7. tábla

Az ipar ágazati szerkezete a termelési érték megoszlása alapján
(2016. évi árszinten)

(%)

Ágazat	2008	2012	2016
Bányászat, kőfejtés	0,5	0,5	0,3
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	10,5	11,5	10,5
Textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása	1,7	1,6	1,5
Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	3,1	3,3	3,2
Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás	5,2	4,4	3,5
Vegyianyag, termék gyártása	5,1	5,5	5,3
Gyógyszergyártás	3,0	3,8	2,9
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	7,8	7,5	7,6
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	9,0	7,3	7,0
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	15,1	12,9	11,3
Villamos berendezés gyártása	6,4	4,1	4,2
Gép, gépi berendezés gyártása	4,3	8,4	6,3
Járműgyártás	19,5	20,7	28,7
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	2,4	2,8	3,1
Feldolgozóipar	93,1	93,8	95,1
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	6,4	5,7	4,6
<i>Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül, a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

5. Területi összehasonlítás³

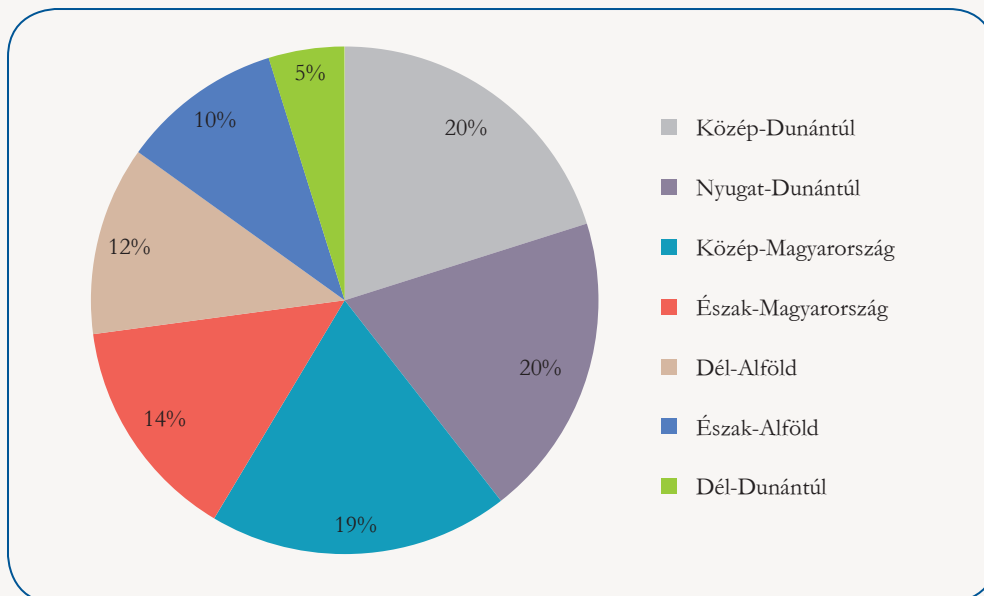
Az előző évhez képest 2016-ban Magyarország hét régiója közül négyben 2,1 és 15,4% közötti volumennövekedést, háromban (2,3–4,1%) volumencsökkenést regisztráltunk. 2015-ben még minden régióban emelkedett a termelés volumene.

A legnagyobb mértékű (15,4%-os) növekedést a legkisebb súlyt képviselő **Dél-Dunántúl** regisztráltuk 2016-ban, elsősorban a Somogy megyében jelentős híradástechnikai berendezés, illetve a Tolna megyei villamosberendezés-gyártás kiemelkedő termelésének köszönhetően. A régiók növekedési rangsorában a második helyet az előző évben harmadik **Közép-Dunántúl** szerezte meg, nagyrészt az elektronikus fogyasztási cikkek, valamint a járműipar gyártóinak teljesítménynövekedése miatt. Az előző évben még ötödik **Észak-Magyarország** most a harmadik legnagyobb dinamikát hozta 6,4%-os bővülésével, főként az elektronikai alkatrész, áramköri kártya, a híradástechnikai berendezés, illetve a közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásában működő cégek kibocsátásának eredményeképpen. A 2015-ben első **Dél-Alföld** 2016-ban lecsúszott a negyedik helyre 2,1%-os növekedésével. A régióon belül a legnagyobb súlyú Bács-Kiskun megye termelése – jelentős autóiparának köszönhetően – 2,1%-kal emelkedett, míg a legnagyobb dinamikát, 8,5%-ot a legkisebb Békés megye adta, Csongrád megye viszont 2,4%-kal elmaradt az egy évvel korábitól.

Az előző évben még növekedő **Észak-Alföld** termelése 2,3%-kal mérséklődött, itt csak Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kibocsátása haladta meg az előző évit (4,6%-kal), Jász-Nagykun-Szolnok és Hajdú-Bihar megyében visszaesést mértünk. A Budapestet és Pest megyét magába foglaló legnagyobb régió, **Közép-Magyarország** termelése 3,7%-kal kisebb volt az egy évvel korábinál. A 2015-ben második **Nyugat-Dunántúl** az utolsó lett a régiók rangsorában (4,1%-os csökkenést regisztráltunk), elsősorban a területi egység mintegy kétharmadát adó Győr-Moson-Sopron megye teljesítményének 6,2%-os visszaesése miatt.

11. ábra

Az ipari termelés értékének megoszlása régiók szerint, 2016

³ Telephely szerinti adatok alapján.

Jelmagyarázat:

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789